

Enstitüsü: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Anabilim Dalı: Mimarlık

Programı: Mimari Tasarım

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Emel BİRER

Tez Türü ve Tarihi: Yüksek Lisans – Nisan 2023

MİMARSIZ MİMARİ- YARATICI PRATİKLER ALANI OLARAK FİLİSTİN AL-SHATİ MÜLTECİ KAMPI

ÖZET

Yetmiş beş yıl sonra, Gazze Şeridi'ndeki Filistin mülteci kamplarının üst üste yığılmış çadırları, yoğun, hareketli kentsel ortamlara dönüştü. Bununla birlikte, kamplar, mekansal ve sosyal kapasitelerinden çok daha fazlasıyla aşırı yüklenmişti. Bu durum, zamanın uzamasıyla beraber, yer değiştirme ve göç sorunundan daha karmaşık sorunlara yol açtı. Mülteci kamplarında yaşamın tekrar tekrar örgütlenmesi başlıca bir problem haline gelmeye başladı.

Bu çalışma, Al-Shati kampındaki mülteci evlerinde mimarsız mimarlık sorununu ve mekansal ortamı yaratıcı bir mimari pratik olarak analiz edip incelemektedir. Çalışma, yetmiş beş yıldır süregelen ancak geçici olarak tasarlanan bu evleri bugünkü haline getiren mimari faktörleri bulma girişimini anlatmakta, aynı zamanda Al-Shati kampındaki mülteci evlerinde somutlaşan sosyo-kültürel değerleri ve mültecileri birleştiren, nesiller boyunca yaşatılan anılarını araştırmaktadır. Yer değiştirmeye neden olan sebepler yeniden üretimi tetiklemiş ancak sosyal yaşamın devam etmesinin önüne geçememiştir. Yaşamın kontrolü ve yeniden üretimi bu tezde biyopolitika kavramı üzerinden ele alınmaktadır.

Çalışma, Gazze Şeridi'ndeki geleneksel Filistin evlerinin mekansal özelliklerini incelemeye ve “**Mimarsız Mimarlık**” kavramı ile mültecilerinin kamp alanında mekansal mimari yaratıcılığına odaklanmıştır. Alan çalışmasının yöntemi Al-Shati kampında çeşitli özelliklerde seçilmiş evleri mekansal ve sosyo-kültürel açıdan inceleyen bir durum çalışmasıdır. Alan çalışması üç aşamada gerçekleştirilmiştir; birinci aşamada alanın çeşitli özelliklerine sahip

evler seçilmiş, ikinci aşamasında seçilen evlerin mekansal analizleri, üçüncü aşamada sosyo-kültürel analizleri yapılarak kampta yer alan evlerin çeşitli yaratıcı pratikler olmasına rağmen, Filistin'deki sosyo-kültürel yaşamın devam ettiği bulgularını ortaya koymaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, Al-Shati kampının yaratıcı mekân pratiklerinin yer aldığı biyopolitik bir mekân olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Al-Shati kampı, Biyopolitik mekân, Mülteci kampı, Yaratıcı mekan.

University: İstanbul Kültür University

Institute: Institute of Graduate Studies

Department: Architecture Literature

Programme: Architecture Design

Literature Supervisor: Prof. Dr. Emel BİRER

Degree Awarded and Date: MA – April 2023

**ARCHITECTURE WITHOUT ARCHITECTS- PALESTINE AS A CREATIVE
PRACTICE AREA- AL-SHATI REFUGEE CAMP**

ABSTRACT

Seventy-five years later, the overstuffed tents of Palestinian refugee camps in the Gaza Strip have transformed into dense, noisy urban environments. However, the camps were overburdened by their spatial and social capabilities. This situation led over time to more complex problems than the problem of displacement and migration. With this, the reorganization of life in the refugee camps became a major problem.

This study analyzes and studies the problem of architecture without an architect, as well as the spatial environment as a creative architectural practice in refugee homes in Al-Shati camp. The study describes an attempt to find the architectural factors in these temporary homes that were designed seventy-five years ago but are still the same today. It also explores the social and cultural values embodied in refugee homes in Al-Shati camp and the memories preserved over generations that continue to unite refugees. Moreover, the study attempts to find out the reasons that caused displacement and led to this population decline, but it did not prevent the continuation of social life in the camp. The control and reproduction of life is discussed in this thesis through the concept of biopolitics.

The study primarily follows the examination and analysis of concepts related to “architecture without an architect” in the camps. The study focused on studying the spatial characteristics of traditional Palestinian houses in the Gaza Strip and the spatial architectural creativity of

refugees in the camp area with the concept of "Architecture without an architect". The methodology used in the practical field study is a case study that examines the selected houses with different features in Al-Shati refugee camp from a spatial and socio-cultural perspective. The fieldwork was carried out in three stages: in the first stage, houses with different features of the area were selected, in the second stage, spatial analyzes were made for the selected houses, and in the third stage, socio-cultural analyzes were made, the results of the analyzes revealed that Socio-cultural life in Palestine continues despite the existence of various creative practices in the homes of the camp. As a result, this study shows that Al-Shati camp is a biopolitical place in which creative spatial practices take place.

Keywords: Al-Shati camp, Biopolitical space, Refugee camp, Creative space.